

Priorytet I Wspieranie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich

Efektom realizacji tego priorytetu ma być rozwój bazy wiedzy na obszarach wiejskich oraz poprawa powiązań między zainteresowanymi stronami z obszaru badań i innowacji oraz rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich.

Innowacyjność, przybierająca formy nowych metod pracy, tworzenia nowych produktów i usług oraz dostosowywania sprawdzonych rozwiązań do nowych warunków, stanowi szczególny obszar wsparcia w ramach programów UE na lata 2014-2020.

Realizacja Priorytetu zapewni szersze stosowanie i poprawę skuteczności instrumentów związanych z innowacyjnością w rolnictwie i na obszarach wiejskich, w szczególności poprzez zwiększenie synergii pomiędzy nimi.

Realizacja Priorytetu zapewni lepsze powiązania pomiędzy badaniami a praktyką poprzez analizę zapotrzebowania rynku na wyniki badań i szersze wdrażanie innowacyjnych rozwiązań w praktyce rolniczej i na obszarach wiejskich.

Priorytet ma służyć:

- a) wspieraniu innowacyjności, współpracy i rozwoju bazy wiedzy na obszarach wiejskich;
- b) wzmacnianiu powiązań między rolnictwem, produkcją żywności i leśnictwem a badaniami i innowacją, w tym do celów lepszego zarządzania środowiskiem;
- c) wspieraniu uczenia się przez całe życie oraz szkolenia zawodowego w sektorach rolnictwa i leśnictwa.

Obszary tematyczne Priorytetu, w szczególności:

- a) innowacje w hodowli zwierząt;
- b) innowacje w leśnictwie;
- c) innowacje w ochronie środowiska;
- d) innowacje w przetwórstwie rolno-spożywczym;
- e) innowacje w produkcji sadowniczej/ warzywniczej;
- f) innowacje w rolnictwie ekologicznym;
- g) innowacje społeczne i organizacyjne;
- h) innowacje w uprawie;
- i) innowacje w łańcuchach żywności.

Priorytet II Zwiększanie rentowności gospodarstw i konkurencyjności wszystkich rodzajów rolnictwa we wszystkich regionach oraz promowanie innowacyjnych technologii w gospodarstwach i zrównoważonej gospodarki leśnej

Efektom realizacji tego priorytetu ma być poprawa sytuacji ekonomicznej wszystkich gospodarstw rolnych, głównie poprzez zwiększenie przychodów lub ograniczenie kosztów. Sposobem na zwiększenie przychodów jest poprawa jakości produktów i zwiększenie dostępu do rynku. Długoterminowa rentowność gospodarstwa rolnego oznacza także wsparcie na rzecz młodych rolników w celu wymiany pokoleń w sektorze rolnym.

Wspieranie rentowności gospodarstw nie może naruszać unijnych przepisów w zakresie konkurencyjności oraz promocji artykułów rolno- spożywczych na rynkach trzecich, w szczególności rozporządzenia UE nr 1144/2014 w sprawie działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących produktów rolnych wdrażanych na rynku wewnętrznym i w państwach trzecich oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 3/2008 (Dz.U.UE z 2014 r L 317/56).

Priorytet ma służyć:

- a) poprawie wyników gospodarczych wszystkich gospodarstw oraz ułatwianiu restrukturyzacji i modernizacji gospodarstw, szczególnie z myślą o zwiększeniu uczestnictwa w rynku i zorientowania na rynek, a także zróżnicowania produkcji rolnej;
- b) ułatwianiu wejścia młodych rolników posiadających odpowiednie umiejętności do sektora rolnictwa, a w szczególności wymiany pokoleń.

Obszary tematyczne Priorytetu, w szczególności:

- a) alternatywne źródła dochodów dla rolników (różnicowanie dochodów gospodarstw);
- b) małe gospodarstwa rolne;
- c) organizacje i zrzeszenia producentów rolnych;
- d) rolnictwo precyzyjne;
- e) zarządzanie ryzykiem w rolnictwie;
- f) młody rolnik;
- g) usługi rolnicze.

Priorytet III Wspieranie organizacji łańcucha dostaw żywności, w tym przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, promowanie dobrostanu zwierząt i zarządzania ryzykiem w rolnictwie

Efektom realizacji tego priorytetu ma być wspieranie producentów w skuteczniejszym docieraniu do ich klientów, w tym dzięki bardziej bezpośredniej sprzedaży, lepszym relacjom z detalistami oraz poprawie zapewniania jakości produktu i skuteczniejszym działaniom marketingowym. Efektom realizacji tego priorytetu może również być wsparcie gospodarstw rolnych w lepszym zarządzaniu ryzykiem. Priorytet wspiera organizację łańcucha dostaw żywności, w tym przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, promowania dobrostanu zwierząt i zarządzania ryzykiem w rolnictwie. Wsparciu tego priorytetu służą przedsięwzięcia wspierające integrację poziomą rolników, czyli działania zespołowe producentów pozwalające na osiągnięcie korzyści skali, oraz integrację pionową prowadzącą do wchodzenia producentów rolnych w kolejne fazy łańcucha żywnościowego takie jak przetwórstwo na małą skalę czy sprzedaż bezpośrednio do konsumenta, co umożliwi rolnikom podejmowanie marży przetwórczej oraz detalicznej.

Wspieranie rentowności gospodarstw nie może naruszać unijnych przepisów w zakresie konkurencyjności oraz promocji artykułów rolno- spożywczych na rynkach trzecich, w szczególności rozporządzenia UE nr 1144/2014 w sprawie działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących produktów rolnych wdrażanych na rynku wewnętrznym i w państwach trzecich oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 3/2008 (Dz.U.UE z 2014 r L 317/56).

Priorytet ma służyć:

- a) poprawie konkurencyjności producentów rolnych poprzez lepsze ich zintegrowanie z łańcuchem rolno-spożywczym a także systemy jakości, dodawanie wartości do produktów rolnych, promocję na rynkach lokalnych i krótkie cykle dostaw, grupy i organizacje producentów oraz organizacje międzybranżowe;
- b) wspieraniu zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem w gospodarstwach.

Obszary tematyczne Priorytetu:

- a) łańcuchy dostaw żywności;
- b) marketing produktów rolnych;
- c) produkty ze znakami jakości;
- d) promowanie dobrostanu zwierząt;
- e) przetwórstwo.

Priorytet IV Odtwarzanie, ochrona i wzmacnianie ekosystemów związanych z rolnictwem i leśnictwem

Efektom realizacji tego priorytetu ma być zachowanie środowiska przyrodniczego i krajobrazu na obszarach wiejskich, poprzez propagowanie rolnictwa o wysokiej wartości przyrodniczej, efektywniejszą gospodarkę wodną i energetyczną w rolnictwie i gospodarstwach domowych na wsi, unikanie zanieczyszczenia nawozami i pestycydami. Priorytet ten wiąże się także z lepszym zagospodarowaniem gleb oraz z ochroną przed erozją, która może niszczyć ekosystemy a także z ochroną genetycznych zasobów rolniczych.

Priorytetowi służą przedsięwzięcia wspierające zrównoważony rozwój obszarów wiejskich, mające na celu zachowanie bogactwa przyrodniczego i krajobrazowego wsi poprzez pogodzenie wzrostu gospodarczego z ochroną środowiska przyrodniczego. Działania w ramach priorytetu wiążą się bezpośrednio z zapobieganiem degradacji środowiska i krajobrazu oraz utrzymaniem jego stanu przy jednoczesnym wykorzystaniu funkcji produkcyjnej obszarów wiejskich.

Priorytet ma służyć:

- a) odtwarzaniu, ochronie i wzbogacaniu różnorodności biologicznej, w tym na obszarach Natura 2000 i obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami, oraz wspieraniu rolnictwa o wysokiej wartości przyrodniczej, a także stanu polskich krajobrazów;
- b) poprawie gospodarki wodnej, w tym nawożenia i stosowania pestycydów;
- c) zapobieganiu erozji gleby i poprawie gospodarowania glebą.

Obszary tematyczne Priorytetu:

- a) ochrona gleb przed erozją;
- b) ochrona wód;
- c) zachowanie różnorodności biologicznej;
- d) rolnictwo ekologiczne.

Priorytet V Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach rolnym, spożywczym i leśnym

Efektem realizacji tego priorytetu ma być w szczególności poprawa wydajności zużycia wody i energii w sektorze rolnym i powiązanych branżach, a także zwiększenie wykorzystania odnawialnych i trwałych zasobów. Oznacza on również poprawę wykorzystania materiałów odpadowych, produktów ubocznych i pozostałości. Aspekt priorytetu dotyczący odporności na zmianę klimatu oznacza ograniczenie emisji gazów cieplarnianych oraz zwiększenie pochłaniania dwutlenku węgla i jego sekwestracja w celu łagodzenia zmiany klimatu, przy jednoczesnym przystosowaniu do nieuniknionych skutków zmiany klimatu.

Priorytet obejmuje działania na rzecz wzmocnienia przewagi konkurencyjnej rolnictwa i biznesu na wsi, szczególnie sektora produkcji i MŚP pomagając klientom docenić wartość efektywnego korzystania z zasobów i jednocześnie zapobiegając degradacji środowiska, utracie bioróżnorodności i niezrównoważonemu wykorzystywaniu zasobów.

Priorytet realizowany jest także poprzez działanie LEADER, w ramach, którego można wspierać rozwój lokalny w kierunku niskoemisyjnego i racjonalnie korzystającego ze wszystkich zasobów społeczeństwa (wspierając zarówno MŚP, jak i gospodarstwa domowe). Podejście Leader wspiera priorytet w zakresie, w jakim jest wykorzystywane do budowania zrównoważonej i konkurencyjnej gospodarki na obszarach wiejskich, efektywnie korzystającej z zasobów także przyrodniczych, opartej na technologiach i metodach produkcji, które pozwalają ograniczyć wykorzystanie zasobów naturalnych oraz zwiększyć inwestycje w istniejące dobra naturalne.

Priorytet ma służyć:

- a) poprawie efektywności korzystania z zasobów wodnych w rolnictwie;
- b) zwiększeniu efektywności wykorzystania energii w rolnictwie i przetwórstwie spożywczym;
- c) ułatwianiu dostaw i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, produktów ubocznych, odpadów i pozostałości oraz innych surowców niespożywczych, dla celów biogospodarki;
- d) redukcji emisji gazów cieplarnianych i amoniaku z rolnictwa;
- e) promowaniu ochrony pochłaniaczy dwutlenku węgla oraz pochłaniania dwutlenku węgla w rolnictwie i leśnictwie.

Obszary tematyczne Priorytetu:

- a) gospodarka o obiegu zamkniętym/ samowystarczalność energetyczna gospodarstwa;
- b) gospodarowanie gruntami rolnymi;
- c) optymalizacja zużycia wody;
- d) gospodarka leśna/ zalesianie;
- e) odnawialne źródła energii;
- f) recykling substancji odżywczych.

Priorytet VI Wspieranie włączenia społecznego, ograniczania ubóstwa i rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich

Efektom realizacji tego priorytetu ma być zapewnienie zrównoważonego rozwoju terytorialnego sprzyjającego włączeniu społecznemu, ograniczaniu ubóstwa i rozwojowi gospodarczemu na obszarach wiejskich przede wszystkim z wykorzystaniem podejścia LEADER.

Priorytet wspiera działania na rzecz dywersyfikacji gospodarki wiejskiej w kierunku wysokiego poziomu zatrudnienia w sektorach pozarolniczych, z wykorzystaniem inteligentnych specjalizacji wsi opartych na endogenicznych zasobach (dziedzictwie kulturowym i przyrodniczym) i technologii IT.

Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu oznacza także zwiększenie dostępności wysokiej jakości dóbr i usług w zakresie kultury, zdrowia, edukacji i nowych technologii dla mieszkańców wsi poprzez rozwój sieci połączeń miasto – wieś i budowę infrastruktury na obszarach wiejskich.

Priorytet wspiera działania na rzecz włączenia, w życie społeczności i w gospodarce, mieszkańców wsi z grup defaworyzowanych, zagrożonych marginalizacją i wykluczonych poprzez zwiększenie ich aktywności zawodowej i społecznej umożliwiające im pełne wykorzystanie własnego potencjału. Ważnym elementem rozwoju gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu jest także zwiększenie poczucia odpowiedzialności społecznej w sektorze biznesu oraz promocja innowacji społecznych na rzecz osób w trudnej sytuacji ekonomiczno-społecznej.

Priorytet ma służyć:

- a) ułatwianiu różnicowania działalności gospodarczej, zakładania i rozwoju małych przedsiębiorstw, a także tworzenia miejsc pracy;
- b) wspieraniu lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich;
- c) zwiększaniu dostępności technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) na obszarach wiejskich oraz podnoszenie poziomu korzystania z nich i poprawianie ich jakości.

Obszary tematyczne Priorytetu:

- a) aktywizacja społeczna i integracja;
- b) budowanie marki terytorialnej;
- c) Leader/RLKS;
- d) infrastruktura wiejska (m.in.: zagospodarowanie przestrzenne, gospodarka mieszkaniowa, internet);
- e) ekonomia społeczna;
- f) usługi publiczne (transport, kultura, edukacja, zdrowie);
- g) dostęp do rynku pracy/ podnoszenie kwalifikacji;
- h) przedsiębiorczość/pozarolnicze miejsca pracy;
- i) odnowa wsi.